

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 2011

715/2011

Laki

luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista

Annettu Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään luvasta oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimiseen sekä luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan velvollisuuksista ja valvonnasta.

Oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan kelpoisuusvaatimuksista oikeudenkäynnissä säädetään erikseen.

2 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Tässä laissa tarkoitettu lupa oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimiseen myönnetään toistaiseksi henkilölle:

1) joka on suorittanut Suomessa oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon taikka ulkomailla vastaavan oikeustieteen tutkinnon, joka on tunnustettu Suomessa sen mukaan kuin erikseen säädetään;

2) joka on saavuttanut riittävän perehtyneisyyden oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävään;

3) joka on rehellinen ja joka ei ole ilmeisen sopimaton oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävään; sekä

4) joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu riittävä perehtyneisyys on henkilöllä, joka on:

1) suorittanut asianajajista annetun lain (496/1958) 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun asianajajatutkinnon;

2) suorittanut tuomioistuinharjoittelun;

3) toiminut vähintään vuoden ajan syyttäjän tehtävässä; tai

4) toiminut 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään vuoden ajan muussa tehtävässä, joka perehdyttää oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan toimeen.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla rehellinen ei ole henkilö, joka on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, joka osoittaa henkilön olevan sopimaton toimimaan oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana.

Henkilölle, joka on kurinpidollisena seuraamuksena erotettu asianajajista annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua maan

yleisestä asianajajayhdistyksestä (*asianajajayhdistys*) tai poistettu asianajajayhdistyksen pitämästä mainitun lain 5 b §:n 1 momentissa tarkoitettua EU-luettelosta, ei voida myöntää tässä laissa tarkoitettua lupaa ennen kuin kolme vuotta on kulunut erottamisesta tai poistamisesta.

Henkilölle, jonka tässä laissa tarkoitettu lupa oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimiseen on peruutettu kurinpidollisena seuraamuksena, ei voida myöntää uutta lupaa ennen kuin kolme vuotta on kulunut siitä, kun luvan peruuntuminen on alkanut.

3 §

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta

Tässä laissa tarkoitettua lupaa myöntämistä sekä luvan peruuttamista ja seuraamusmaksun määräämistä varten on riippumaton oikeudenkäyntiavustajalautakunta.

4 §

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa on jäsenenä yksi tuomari hovioikeuksista, yksi tuomari hallinto-oikeuksista tai erityistuomioistuimista, yksi tuomari käräjäoikeuksista, yksi tässä laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja sekä yksi oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustava jäsen. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan asettaa valtioneuvosto sen jälkeen, kun:

1) korkein oikeus on nimennyt hovioikeuksien ja käräjäoikeuksien tuomareiden keskuudesta tulevat jäsenet ja varajäsenet ilmoittautumisten perusteella;

2) korkein hallinto-oikeus on nimennyt hallinto-oikeuksien ja erityistuomioistuinten tuomareiden keskuudesta tulevan jäsenen ja varajäsenen ilmoittautumisten perusteella; sekä

3) oikeusministeriö on nimennyt luvan

saaneiden oikeudenkäyntiavustajien keskuudesta tulevan jäsenen ja varajäsenen sekä oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustava jäsenen ja varajäsenen.

Jäseniä ja varajäseniä nimetään ehdokkaiksi kaksi kertaa niin monta kuin asetettavia jäseniä ja varajäseniä on. Ennen oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustavan jäsenen ja varajäsenen nimeämistä oikeusministeriön on kuultava oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustavia tahoja.

Eron oikeudenkäyntiavustajalautakunnan jäsenelle ja varajäsenelle myöntää valtioneuvosto, joka noudattaen lautakunnan asettamisesta säädettyä menettelyä nimittää hänelle seuraajan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

5 §

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätösvaltaisuus

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta jäsentä tai varajäsentä.

6 §

Luvan hakeminen

Tässä laissa tarkoitettua lupaa haetaan kirjallisesti oikeudenkäyntiavustajalautakunnalta. Hakijan on liitettävä hakemukseen sen ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys.

7 §

Hakemuksen ratkaiseminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitettua hakemuksen käsittelee ja ratkaisee oikeudenkäyntiavustajalautakunta. Jos oikeudenkäyntiavustajalautakunta hylkää hakemuksen, päätös on perusteltava.

8 §

Velvollisuudet

Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja

-avustajan tehtävät. Mainituissa tehtävissä oikeudenkäyntiavustajan tulee erityisesti:

1) olla asiakkaalleen lojaali sekä parhaan kykynsä mukaan valvoa asiakkaansa etua ja oikeutta;

2) olla riippumaton sellaisista ulkopuolisista vaikutteista, jotka voivat haitata hänen kykyään täysipainoisesti valvoa asiakkaansa etua, sekä säilyttää toiminnassaan riippumattomuutensa;

3) tehtävää vastaanottaessaan ja sitä hoitaessaan olla esteetön;

4) olla luvottomasti ilmaiseematta sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liiketäi ammatillisaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon;

5) olla luvottomasti ilmaiseematta muita kuin 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja, joita hän tehtävää hoitaessaan on saanut tietää asiakkaastaan ja tämän oloista;

6) hoitaa saamansa tehtävät huolellisesti, täsmällisesti, tarpeellisella joutuisuudella sekä tarpeettomia kustannuksia aiheuttamatta;

7) ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan sekä seurata oikeuskehitystä erityisesti niillä oikeudenaloilla, joilla hän toimii;

8) kieltäytyä ottamasta tehtävää vastaan, jos hänellä ei ole sen edellyttämää ammattitaitoa tai jos hän ei muutoin kykene huolehtimaan tehtävän asianmukaisesta hoitamisesta;

9) pitää asiakkaalleen kuuluvat raha- ja muut varat erillään omista varoistaan;

10) vastata kohtuullisessa ajassa saamiinsa oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviin liittyviin yhteydenottoihin, jollei se aiemman vastauksen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta;

11) vastata tehtävää tarjonneelle ilman aiheutonta viivytystä, jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja ei ota vastaan hänelle tarjottua tehtävää;

12) hankkia asiakkaansa hyväksyminen tämän oikeutta koskeviin tärkeisiin toimenpiteisiin, jolleivät asian kiireellisyys tai muut painavat syyt sitä estä;

13) olla ilman erityistä syytä ryhtymättä oikeudellisiin toimenpiteisiin ilmoittamatta vastapuolelle asiakkaansa vaatimuksia ja varamatta vastapuolelle kohtuullista harkintaa sekä tilaisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen;

14) olla ilman vastapuolen suostumusta sopimusneuvotteluiden ulkopuolella vetoamatta vastapuolen tekemään sovintotarjoukseen;

15) olla painostamatta sopimattomasti vastapuolta;

16) olla pyrkimättä vaikuttamaan tuomioistuimeen tai muuhun viranomaiseen epä-asiallin keinoin ja saattamatta tuomioistuimen tai muun viranomaisen työtä tai ratkaisua epäasiallisen arvostelun kohteeksi;

17) olla antamatta tuomioistuimelle tai muulle viranomaiselle lausumia, jotka hän tietää paikkansapitämättömiksi, sekä kiistämättä, minkä tietää todeksi;

18) olla pyrkimättä sopimattomasti vaikuttamaan todistajaan;

19) olla ilman erityistä syytä pitämättä yhteyttä vastapuoleen ilman tämän oikeudenkäyntiasiamiehen tai -avustajan suostumusta, jos asiakkaan vastapuoli käyttää oikeudellista avustajaa.

Ammattimaisesti oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviä harjoittavalla luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla tulee olla mainituissa tehtävissä toiselle aiheutuvien varallisuusvahinkojen varalta riittävä vastuuvakuutus.

Rangaistus 1 momentin 4 kohdassa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan muuhun tehtävään, jonka hän on saanut tuomioistuimen määräyksen perusteella tai johon hänet on määrätty oikeusapu-laissa (257/2002) tarkoitetuksi avustajaksi.

9 §

Valvonta

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on 8 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissään oikeuskanslerin, asianajajista annetun lain 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna valvontalautakunnan (*valvontalautakunta*) ja oikeudenkäynti-

avustajalautakunnan valvonnan alainen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

10 §

Oikeuskanslerille kuuluva valvonta

Oikeuskanslerilla on oikeus panna vireille 14 §:ssä tarkoitettu valvonta-asia, jos hän katsoo, että luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja laiminlyö velvollisuutensa. Oikeudenkäyntiavustaja on velvollinen antamaan oikeuskanslerille ne tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen tälle tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

11 §

Valvontalautakunnalle kuuluva valvonta

Luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskevan 14 §:ssä tarkoitettua valvonta-asian käsittelee ja ratkaisee valvontalautakunta. Valvontalautakunnasta ja sen jäsenistä on voimassa, mitä asianajajista annetun lain 6 a, 7 a ja 7 b §:ssä, 7 j §:n 1 momentissa ja 7 k §:ssä säädetään. Luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskevaa valvonta-asiaa käsiteltäessä valvontalautakunnan jaostossa puhetta johtaa asianajajakuntaan kuulumaton jäsen.

Valvontalautakunnassa käsiteltävät 1 momentissa tarkoitettua valvonta-asiat valmistele asianajajista annetun lain 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontayksikkö (*valvontayksikkö*). Valvontayksiköstä ja sen toimihenkilöistä on voimassa, mitä asianajajista annetun lain 6 a §:ssä, 7 j §:n 1 momentissa ja 7 k §:ssä säädetään.

12 §

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle kuuluva valvonta

Sen estämättä, mitä 11 §:ssä säädetään, luvan peruuttamisesta ja seuraamusmaksun määräämisestä päättäminen kuuluvat oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta voi myös antaa varoituksen tai palauttaa valvonta-asian valvontalautakunnan käsiteltäväksi sen mukaan kuin 16 §:ssä säädetään.

13 §

Kurinpäällinen seuraamus

Jos luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan todetaan valvonta-asian käsittelyssä ilmoitettujen seikkojen perusteella menettelleen 8 §:n vastaisesti, on hänelle määrättävä *kurinpäällinen seuraamus*, joita ovat tässä laissa tarkoitettua luvan peruuttaminen, seuraamusmaksun määrääminen, varoitus ja huomautus.

Tässä laissa tarkoitettu lupa on peruutettava, jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja 8 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissään menettelee epärehellisesti tai muulla tavalla tahallaan loukkaa toisen oikeutta. Jos oikeudenkäyntiavustajan menettelyyn liittyy lieventäviä seikkoja, hänen maksettavakseen voidaan määrätä seuraamusmaksu tai antaa hänelle varoitus.

Jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja menettelee muulla kuin 2 momentissa tarkoitettua tavalla 8 §:n vastaisesti, hänelle on annettava varoitus tai huomautus. Jos oikeudenkäyntiavustajan tässä tai 2 momentissa tarkoitettu menettely on toistuvaa tai siihen muuten liittyy raskauttavia seikkoja, hänen tässä laissa tarkoitettu lupansa voidaan peruuttaa tai hänen maksettavakseen voidaan määrätä seuraamusmaksu.

Seuraamusmaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 15 000 euroa. Seuraamusmaksua määrättäessä otetaan huomioon muun ohessa luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan menettelyn moitittavuus, kokemus asianajo-tehtävistä sekä taloudelliset olot niin, että seuraamus on oikeudenmukaisessa suhteessa hänen menettelyynsä. Seuraamusmaksun perii oikeudenkäyntiavustajalautakunta.

Seuraamusmaksua ei määrätä, jos samaa rikkomusta koskeva asia on vireillä esitutkinnaissa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa rikosasiaa taikka jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on lainvoimaisesti tuomittu rangaistukseen samasta rikkomuksesta.

Seuraamus voidaan 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa jättää määräämättä, jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja menettelyllään vain vähäisessä määrin rikkoo 8 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia ja menettelyä on sen haitallisuuteen nähden pidettävä myös kokonaisuutena arvostellen vähäisenä.

Jos luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan lupa on valvonta-asian tultua vireille peruutettu, valvontalautakunta ja oikeudenkäyntiavustajalautakunta voivat jatkaa asian käsittelyä ja lausua siitä, onko luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja hänen tässä laissa tarkoitetun lupansa ollessa voimassa menettelyt moitittavasti ja minkä seuraamuksen hän olisi siitä ansainnut.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta voi määrätä tässä laissa tarkoitetun luvan peruuttamista koskevan päätöksen noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Valvonta-asian vireilletulo

Valvonta-asia tulee vireille, kun luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan kohdistuva kirjallinen kantelu, oikeuskanslerin 10 §:n nojalla tekemä ilmoitus tai tuomioistuimen oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 10 a §:n nojalla tekemä ilmoitus saapuu valvontalautakunnalle.

Jos kantelu on niin puutteellinen, ettei asiaa voida sen perusteella ottaa ratkaistavaksi, kantelijaa on määrääjässä kehoitettava korjaamaan puute. Kantelijalle on samalla ilmoitettava, millä tavoin kantelu on puutteellinen, ja että valvontalautakunta voi jättää kantelun tutkittavaksi ottamatta, jos kantelija ei noudata saamaansa täydennyskehoitusta. Valvontalautakunta ei ota tutkittavaksi aikaisemmin ratkaistua asiaa koskevaa kantelua, ellei kantelussa ole esitetty asiaan vaikuttavaa uutta selvitystä.

Kantelu voidaan jättää tutkittavaksi ottamatta, jos tapahtumista, joista kantelussa on kysymys, on kulunut enemmän kuin viisi vuotta.

15 §

Valvonta-asian käsittely valvontalautakunnassa

Valvonta-asiat käsitellään valvontalautakunnan täysistunnossa tai jaostossa. Täysistunnossa käsitellään valvontalautakunnan puheenjohtajan sen käsiteltäviksi määräämät tai jaostojen sille siirtämät asiat. Esityksen teke-

misestä oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle luvan peruuttamiseksi tai seuraamusmaksun määräämiseksi päättää kuitenkin aina täysistunto.

Menettely valvonta-asiaa valvontalautakunnassa käsiteltäessä on kirjallinen. Esitys oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle luvan peruuttamiseksi tai seuraamusmaksun määräämiseksi voidaan kuitenkin tehdä vain, jos asiassa valvontalautakunnassa on järjestetty suullinen käsittely. Valvontalautakunta voi muulloinkin järjestää suullisen käsittelyn. Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, jota valvonta-asia koskee, ja kantelija on kutsuttava suulliseen käsittelyyn.

Valvontalautakunnan on varattava luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle, jota valvonta-asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisua. Oikeudenkäyntiavustajan tulee antaa häneltä pyydyt tiedot ja selvitykset avoimesti ja totuudenmukaisesti. Valvontalautakunnan on varattava kantelijalle tilaisuus lausua oikeudenkäyntiavustajan antaman vastauksen johdosta. Valvontalautakunnan on muutoinkin huolehdittava siitä, että asia tulee riittävästi selvitettyksi.

16 §

Valvontalautakunnan esityksen käsittely oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa

Valvontalautakunnan esitys oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle luvan peruuttamiseksi tai seuraamusmaksun määräämiseksi on tehtävä kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava:

- 1) asianimike ja esityksen antamispäivä;
- 2) asianosaisten nimet ja kantelijan nimi;
- 3) selostus asiassa esitetyistä vaatimuksista ja vastauksista perusteineen;
- 4) seuraamus, jota valvontalautakunta esittää, ja sen perustelut; sekä
- 5) esityksen tekemiseen valvontalautakunnassa osallistuneiden nimet ja asema sekä ilmoitus siitä, onko esityksen tekemisestä äänestetty; jos esityksen tekemisestä on äänestetty, esitykseen on liitettävä eri mieltä olleiden jäsenten mielipiteet.

Menettely 1 momentissa tarkoitettua esitystä oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa käsiteltäessä on kirjallinen. Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on esitystä käsiteltäessä

varattava luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle, jota esitys koskee, ja kantelijalle tilaisuus tulla kuulluksi esityksen johdosta. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta voi tarvittaessa toimittaa asiassa suullisen käsittelyn.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta voi antaa luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle valvontalautakunnan esittämän luvan peruuttamisen tai seuraamusmaksun sijaan myös varoituksen sen mukaan kuin 13 §:ssä säädetään tai palauttaa asian valvontalautakunnan käsiteltäväksi.

17 §

Ratkaisu valvonta-asiassa

Valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonta-asiassa antamaan päätökseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä asianajajista annetun lain 7 g §:ssä säädetään valvonta-asiassa annettavasta ratkaisusta.

18 §

Julkinen päiväkirja ja julkinen ratkaisuseloste

Valvontalautakunnan on pidettävä valvonta-asioista julkista päiväkirjaa. Tieto luvan peruuttamisesta poistetaan julkisesta päiväkirjasta kymmenen vuoden kuluttua oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätöksen antamisesta. Muutoin päiväkirjaan sovelletaan soveltuvin osin, mitä asianajajista annetun lain 7 h §:ssä säädetään julkisesta päiväkirjasta ja sen pitämisestä valvonta-asiassa.

Valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on laadittava valvonta-asiassa antamastaan päätöksestä julkinen ratkaisuseloste. Muutoin ratkaisuselosteeseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä asianajajista annetun lain 7 i §:ssä säädetään julkisesta ratkaisuselosteesta valvonta-asiassa.

19 §

Valvonta-asian käsittelyyn sovellettavista muista säännöksistä

Siltä osin kuin laissa ei toisin säädetä, valvonta-asian käsittelyyn valvontalautakun-

nassa, valvontayksikössä ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa sovelletaan, mitä hallintolaisissa (434/2003), kielilaisissa (423/2003) ja saamen kielilaisissa (1086/2003) säädetään.

Valvontalautakunnan, valvontayksikön ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen valvonta-asiassa sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, jollei luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan salassapitovelvollisuudesta muuta johdu. Asiakirja ei kuitenkaan tule julkiseksi, ennen kuin valvontalautakunnan tai oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätös on annettu tai kun se on asiaan osallisen saatavissa.

20 §

Luvan peruuttaminen muun kuin kurinpidollisen seuraamuksen perusteella

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on peruutettava myöntämänsä lupa, jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja:

- 1) pyytää kirjallisesti luvan peruuttamista;
- 2) ei enää täytä 2 §:ssä säädettyjä luvan myöntämisen edellytyksiä; tai
- 3) ei ole suorittanut hakemus-, valvontatai seuraamusmaksua kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun maksamatta jättämisestä on hänelle huomautettu, eikä laiminlyöntiä voida pitää vähäisenä.

Muissa kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on varattava luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen luvan peruuttamista.

21 §

Luvan raukeaminen

Jos luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja hyväksytään asianajajayhdistyksen jäseneksi, raukeaa hänen tässä laissa tarkoitettu lupansa.

22 §

Muun kuin valvonta-asian käsittelyyn oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa sovellettavista säännöksistä

Siltä osin kuin laissa ei toisin säädetä,

muun kuin 14 §:ssä tarkoitetun valvonta-asian käsittelyyn oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa sovelletaan, mitä hallintolaissa, kielilaissa, saamen kielilaissa ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

23 §

Oikeudenkäyntiavustajaluettelo

Tieto luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan nimestä ja luvan myöntämisen päivämäärästä merkitään oikeudenkäyntiavustajalautakunnan pitämään julkiseen luetteloon (*oikeudenkäyntiavustajaluettelo*).

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on poistettava luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskevat tiedot oikeudenkäyntiavustajaluettelosta, kun hänen lupansa on peruutettu lainvoiman saaneella päätöksellä tai hänen lupansa on rauennut 21 §:n nojalla.

Tarkempia säännöksiä oikeudenkäyntiavustajaluettelosta ja sen pitämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Maksut

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta perii 6 §:ssä tarkoitetun hakemuksen käsittelystä hakemusmaksun. Hakemusmaksuun sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan on lisäksi suoritettava valvontamaksu. Valvontamaksu on suoritettava siltä vuodelta, jona oikeudenkäyntiavustajalle myönnetään tässä laissa tarkoitettu lupa, sekä lisäksi jokaiselta kalenterivuodelta, jonka alkaessa hänen lupansa on voimassa. Valvontamaksun suuruus on 350 euroa ja sen perii oikeudenkäyntiavustajalautakunta. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta suorittaa vuosittain asianajajayhdistykselle 2/3 maksetuista valvontamaksuista, millä summalla katetaan valvontalautakunnan ja valvontayksikön toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Oikeusministeriö tarkistaa vuosittain valvontamaksun suuruuden elinkustannusindeksin nousua vastaavasti. Tarkistus tehdään kahden täyden euron tarkkuudella.

25 §

Muutoksenhaku

Sillä, jonka hakemus tässä laissa tarkoitetun luvan saamiseksi on hylätty tai jonka lupa 20 §:n 1 momentissa mainitusta syystä on peruutettu, on oikeus valittaa oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätöksestä Helsingin hovioikeuteen. Lisäksi oikeuskanslerilla on oikeus valittaa 20 §:ssä tarkoitettusta oikeudenkäyntiavustajalautakunnan luvan peruuttamista koskevasta päätöksestä Helsingin hovioikeuteen.

Luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla, jota valvonta-asia koskee, ja oikeuskanslerilla on oikeus valittaa 14 §:ssä tarkoitettussa valvonta-asiaa annetusta valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan päätöksestä Helsingin hovioikeuteen. Valvontalautakunnan päätökseen tehdä 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu esitys oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle luvan peruuttamiseksi tai seuraamusmaksun määräämiseksi ei kuitenkaan saa hakea erikseen muutosta.

Määräaika valituksen tekemiselle on 30 päivää. Valitusaika alkaa siitä päivästä, jona päätös on annettu tiedoksi. Helsingin hovioikeudelle osoitettu valituskirjelmä on toimitettava määräajassa lautakuntaan, jonka päätökseen valitus kohdistuu. Lautakunnan on viivytyksettä toimitettava valituskirjelmä liitteineen ja jäljennös valituksenalaisesta päätöksestä hovioikeuteen.

Hovioikeuden on valitusasiaa käsiteltäessä varattava oikeuskanslerille, luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle, jota valvonta-asia koskee, ja kantelijalle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta sekä tarvittaessa esittää todistelua ja muuta selvitystä.

26 §

Muutoksenhaku maksupäätökseen

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan tekemään hakemusmaksua tai valvontamaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua mainitulta lautakunnalta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muu-

tosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

27 §

Maksujen täytäntöönpano

Hakemusmaksu, valvontamaksu ja seuraamusmaksu ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Seuraamusmaksu saadaan kuitenkin panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen perusteella.

28 §

Tehtävistä ilmoituksista

Valvontalautakunnan on toimitettava oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle ilmoitus päätöksestä, jolla henkilö kurinpidollisena seuraamuksena on erotettu asianajajayhdistyksestä tai on poistettu asianajajista annetun lain 5 b §:n 1 momentissa tarkoitetusta EU-luettelosta, sekä samalla ilmoitettava, onko päätös saanut lainvoiman.

Asianajajayhdistyksen hallituksen on toimitettava oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle ilmoitus luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan hyväksymisestä asianajajayhdistyksen jäseneksi.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on toimitettava yleisille tuomioistuimille, yleisille hallintotuomioistuimille, työtuomioistuimelle ja markkinaoikeudelle ilmoitus päätöksestä, jolla luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan lupa on peruutettu, sekä samalla ilmoitettava, onko päätös saanut lainvoiman.

Valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on lähetettävä oikeuskanslerille jäljennös 14 §:ssä tarkoitetussa valvonta-asiassa antamastaan päätöksestä. Lisäksi oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on lähetettävä oikeuskanslerille jäljennös 20 §:ssä tarkoitetusta luvan peruuttamista koskevasta päätöksestään.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on lähetettävä valvontalautakunnalle jäljennös 14 §:ssä tarkoitetussa valvonta-asiassa annetusta päätöksestä ja siinä laatimastaan julki-

sesta ratkaisuselosteesta. Lisäksi oikeudenkäyntiavustajalautakunnan on toimitettava valvontalautakunnalle mainitusta valvonta-asiasta muut asianajajista annetun lain 7 h §:n 1 momentissa tarkoitetut julkiseen päiväkirjaan merkittävät tiedot.

Tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista ilmoituksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Tarkempia säännöksiä ja määräyksiä

Tarkempia säännöksiä oikeudenkäyntiavustajalautakunnasta ja asioiden käsittelystä siellä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Työskentelyn järjestämisestä oikeudenkäyntiavustajalautakunnassa voidaan määrätä tarkemmin lautakunnan puheenjohtajan vahvistamassa työjärjestyksessä.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Sen estämättä, mitä 4 §:ssä säädetään, asetettaessa ensimmäistä kertaa oikeudenkäyntiavustajalautakuntaa lautakunta asetetaan kahdeksi vuodeksi ja siinä on jäsenenä yksi tuomari hovioikeuksista, yksi tuomari hallinto-oikeuksista tai erityistuomioistuimista, yksi tuomari käräjäoikeuksista ja yksi oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustava jäsen sekä heillä kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimaan kelpoinen henkilö on kelpoinen toimimaan oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana yhden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Edellä 3 momentissa säädetyn lisäksi tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimaan kelpoinen henkilö, joka hakee tässä laissa tarkoitettua

lupaa kolme kuukautta ennen 3 momentissa mainitun määräajan päättymistä ja jonka hakemusta ei ole lainvoimaisesti ratkaistu vuoden kuluessa lain voimaantulosta, on kelpoinen toimimaan oikeudenkäynti-asiamiehenä ja -avustajana siihen saakka, kunnes hänen hakemuksensa on lainvoimaisesti ratkaistu.

Sen estämättä, mitä 3 ja 4 momentissa

säädetään, asiaan, joka on vireillä tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2011

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*